

Etický kodex pracovníka v hiporehabilitaci

Epona z. s. · Česká hiporehabilitační společnost

Definice základních pojmů použitých v tomto dokumentu

Hiporehabilitace – zastřešující a nadřazený název pro všechny aktivity a terapie v oblastech, kde se setkává kůň a člověk se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním nebo se specifickými potřebami.

Hipoterapie – obor hiporehabilitace, aplikovaný jako součást komplexního rehabilitačního přístupu ve fyzioterapii a ergoterapii. Jde o neurofacilitační techniku, kdy na základě cyklického pohybu balanční plochy (koňského hřbetu) ve všech rovinách prostoru ovlivňujeme globální pohybový vzor klienta, umístěného v poloze odpovídající možnostem jeho posturální reaktivity a úrovně vzpřimovacích mechanismů. Podstatnou součástí terapie je senzomotorická integrace. Pravidelným opakováním podnětů podporujeme vznik nových neuronových spojů, využitelných pro koordinovaný, fyziologický pohyb. Výsledkem je rehabilitace pohybových funkcí, která přispívá ke zlepšení možnosti integrace klientů se speciálními potřebami v sociálních i pracovních oblastech.

Psychoterapie pomocí koní – obor hiporehabilitace patřící mezi integrativní směry psychoterapie; k terapii pacientů/klientů s duševní poruchou nebo onemocněním využívá specifickou triádu terapeut – kůň – pacient.

Aktivity s využitím koní – obor hiporehabilitace, metoda speciální pedagogiky, sociální pedagogiky a práce, využívající prostředí určeného pro chov koní a práci s nimi, kontaktu s koněm a interakce s ním jako prostředku k motivaci, aktivizaci, výchově a vzdělávání lidí se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním nebo se specifickými potřebami.

Hiporehabilitační péče/služba – všechny aktivity a terapie prováděné ve všech oborech hiporehabilitace.

Pracovník v hiporehabilitaci – osoba, která vykonává práci v rámci procesu hiporehabilitace (zaměstnanec, dobrovolník, externí odborník).

Klient/pacient/uživatel v hiporehabilitaci – osoba, která využívá procesu hiporehabilitace k řešení nebo zmírnění svých problémů spojených se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním nebo se specifickými potřebami.

Hiporehabilitační kůň – kůň speciálně vybraný a vycvičený pro hiporehabilitační účely.

Etické zásady pracovníka v hiporehabilitaci

- Pracovník v hiporehabilitaci při své práci zachovává úctu k životu, respektuje lidská práva a důstojnost každého jednotlivce bez ohledu na jeho věk, pohlaví, rasu, národnost, víru, sexuální orientaci, politické přesvědčení a sociální postavení.

- Pracovník v hiporehabilitaci dbá na dodržování lidských práv skupin a jednotlivců tak, jak jsou vyjádřena obecně etickými úmluvami, a to především ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Chartě lidských práv Spojených národů, v Úmluvě o právech dítěte, v Úmluvě o lidských právech a biomedicině, v Chartě práv pacientů a v Chartě práv hospitalizovaných dětí a dalších mezinárodních deklaracích a úmluvách. Dále se řídí Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod a platnou legislativou České republiky.
- Pracovník v hiporehabilitaci poskytuje hiporehabilitační péči/službu na nejvyšší odborné úrovni, které je schopen a přistupuje ke své práci s vědomím profesionální odpovědnosti. Profesionální odpovědnost zásadně staví nad své soukromé zájmy.
- Pracovník v hiporehabilitaci chápe hiporehabilitačního koně jako koterapeuta. Zná a respektuje jeho základní biologické potřeby, a to jak při péči o něj, tak při jeho využití v hiporehabilitačním procesu a přípravě na něj.

Pracovník v hiporehabilitaci a klienti/pacienti/uživatelé

- Vychází z individuálních potřeb jedince a respektuje jeho životní hodnoty, zvyky, duchovní potřeby a náboženské přesvědčení.
- Snaží se docílit vztahu založeného na vzájemné důvěře a reaguje na aktuální rozpoložení klienta/pacienta/uživatele.
- Nesmí žádným způsobem zneužít důvěru klienta/pacienta/uživatele ani jeho závislost na poskytované pomoci.
- Dbá v maximální možné míře o zajištění tělesné a psychické intimity klienta/pacienta/uživatele.
- V rozsahu své odbornosti a pravomoci poskytuje informace, které pomáhají klientům převzít spoluzodpovědnost za jejich životní situaci.
- Osobní data klientů/pacientů/uživatelů a informace o jejich zdravotním a psychickém stavu jsou striktně důvěrné.
- Osobní data shromažďuje pouze na základě jejich potřebnosti pro zajištění péče, vede dokumentaci pečlivě a pravdivě a chrání ji před zneužitím. Při zpracování se řídí zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.
- Zachovává mlčenlivost ve smyslu zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- Zveřejnění jakýchkoli údajů týkajících se klienta je striktně podmíněno písemným souhlasem klienta nebo jeho zákonného zástupce, vždy s jasným vymezením účelu a rozsahu zveřejňovaných informací.
- O případném ukončení péče rozhoduje v souladu se standardem péče pro daný obor hiporehabilitace.

Pracovník v hiporehabilitaci a jeho práce v hiporehabilitačním procesu

- Nese odpovědnost za poskytovanou péči a její kvalitu v rámci svých pravomocí; přesahuje-li situace klienta tyto pravomoci, doporučí pomoc jiného odborníka.
- Aktivně usiluje o co nejvyšší odbornou úroveň svého vzdělání a nové znalosti využívá v praxi.
- Aktivně prohlubuje znalosti právních předpisů platných pro danou pracovní pozici a dodržuje je.
- Dbá na budování a zvyšování prestiže svého oboru.
- Přesně a objektivně uvádí svou profesionální kvalifikaci, členství a funkce v institucích nebo profesních organizacích.

Pracovník v hiporehabilitaci a spolupracovníci

- Spolupracuje s ostatními odborníky tak, aby byly splněny všechny cíle plánu komplexní péče. Nemá-li tým potřebnou odbornou znalost nebo vyhovující podmínky, má povinnost klienta odmítnout.
- Respektuje názory, znalosti a zkušenosti svých kolegů a dalších odborných pracovníků; kritické připomínky vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.
- Pracovníci se navzájem podporují ve svých odborných rolích a aktivně rozvíjejí úctu k sobě i druhým.
- Vystupuje jako ochránce klienta/pacienta/uživatele, zejména je-li narušena či ohrožena poskytovaná péče.

Pracovník v hiporehabilitaci a společnost

- Podle svých schopností a odborných znalostí podporuje a šíří zásady zdravého života, ochrany životního prostředí, péče o poškozené zdraví lidí a sociální pomoci.
- Má právo i povinnost upozorňovat širokou veřejnost a příslušné orgány na případy porušování zákonů a oprávněných zájmů občanů.

Pracovník v hiporehabilitaci a hiporehabilitační kůň

- Řídí se platnou legislativou, zejména zákonem č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání, Řádem ochrany zvířat při veřejném vystoupení koní ČHS, zákonem č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a zákonem č. 154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat.
- Zná a respektuje základní životní potřeby koní a jejich nároky na chovatelské a pracovní prostředí (ustájení, krmení a napájení, možnost volného pohybu ve stádě, veterinární péče, péče o kopyta, zabezpečení prostoru pro práci s koňmi).
- Zná a respektuje základní biologické principy učení koní, předvídá jejich přirozené reakce a ovládá principy zacházení s koňmi v souladu s jejich biologickou podstatou a welfare ve všech situacích (výcvik, kondiční příprava, práce v hiporehabilitačním procesu, transport, aktivní odpočinek).

- V zájmu bezpečnosti klienta, spolupracovníků i koně musí být se základními znalostmi o chování koní obeznámeni všichni členové hiporehabilitačního týmu.
- Způsobilost koně pro využití v hiporehabilitaci prokazuje Specializační zkouška pod záštitou České hiporehabilitační společnosti.
- Kone využívaní v hiporehabilitačním procesu musí být v odpovídající fyzické a psychické kondici a fázi výcviku, aby byla zajištěna práce v potřebné kvalitě s minimálními riziky pro všechny zúčastněné.
- V žádné fázi přípravy ani v samém hiporehabilitačním procesu nesmí být ohroženo zdraví koně.
- Výcvik a příprava musí probíhat v souladu s welfare koně – s dostatečným prostorem pro duševní a tělesný odpočinek, vhodným ustájením, krmením, veterinární péčí a korektním výcvikem.
- I po skončení využití v hiporehabilitaci je s koněm nakládáno v úctě k živé bytosti, včetně řádné péče, sociálního kontaktu, odpočinku, případně eutanazie, pokud utrpení znemožňuje přirozenou smrt sešlostí věkem.

Česká hiporehabilitační společnost apeluje na všechny zúčastněné v procesu hiporehabilitace, aby se snažili získat co nejvyšší míru vzdělání v oblasti welfare a etologie koní a práce s koňmi při hiporehabilitaci.